

מפגש משפחתי הוביל אותי לחקור את יתרונות הביטוח הסיעודי – אלה המסקנות

- מצב סיעודי הוא יותר שאלה של מתי ולאורך כמה זמן, מאשר שאלה אם זה יקרה
- לכן יש חשיבות רבה לתכנון בניית כרית ביטחון ראויה למקרה ביטוחי זה

אלכסיי טרקשינסקי, אקטואר FILAA CERA

15 ביוני, 2022



בסוף 2019 הפסיקו המבטחים למכור פוליסות פרט והמוצר היחיד שקיים היום הוא ביטוח קבוצתי של קופ"ח.

צילום: Halfpoint / Shutterstock

ביטוח סיעודי מעסיק אותי כבר תקופה ארוכה, ראיתי איך סבי וסבתי משני הצדדים חיו תקופה ארוכה במצב סיעודי והזדקקו להשגחה צמודה. באחד המפגשים המשפחתיים עלה נושא הביטוח הסיעודי בקופ"ח, והמלצתי על רכישתו לאור יתרונותיו הברורים של הכיסוי הקבוצתי (הצטרפות פשוטה יותר ללא חיתום רפואי מחמיר, מחירים נמוכים יותר למבוגרים בזכות סבסוד צולב, ביטוח מנוהל באופן מקצועי של חברות הביטוח שכפופות לרגולציה ופיקוח). נשאלתי לגבי כדאיות הכיסוי מבחינת הפיצוי ועלותו – שאלה זו הביאה אותי לחקור את הנושא לעומק.

הסתברות להפוך לסיעודי

הסתברות המצטברת להפוך לסיעודי עד גיל 80 היא כ-20%, עד גיל 85 מזנקת לכ-40%, עד גיל 90 כבר עולה לכ-60%.

לאומת זאת, ההסתברות להפוך לנכה ולהימצא באובדן כושר העבודה לפני פנסיה היא כ-15%. המסקנה ברורה, מצב סיעודי הוא שאלה של מתי זה יקרה ולאורך כמה זמן, מאשר האם זה יקרה, לכן יש חשיבות רבה לתכנון בטרם עת לבניית כרית ביטחון ראויה למקרה ביטוחי זה.

עלויות הטיפול וכיסויים הזמינים

בסוף 2019 הפסיקו המבטחים למכור פוליסות פרט והמוצר היחיד שקיים היום הוא ביטוח קבוצתי של קופ"ח. הכיסוי בקופ"ח מעניק פיצוי חודשי של 5,870₪ למבוטח השוהה בביתו או החזר של עד 80% מעלות הטיפול במוסד (מוגבל ב-10,700₪ לחודש).

כדאי לדעת:

1. הפיצוי נמוך בכדי לממן את עלות הטיפול שמגיעה עד 9,000₪ בבית ועד 20,000₪ במוסד.
 2. פיצוי החודשי יורד ככול שגיל ההצטרפות עולה (מגיל 49 - כ-4,800₪, אחרי גיל 60 - כ-3,700₪).
 3. תוך 10 שנים הפרמיה צפויה להתייקר בכ-70%!
- בעתיד ביטוח קבוצתי יכול לעלות גם מסיבות אחרות כמו: יחס סיעודיים השוהים במוסד יעלה / ההסתברות להפוך לסיעודי תעלה.
4. במידה וצעירים רבים יותר יבחרו שלא להצטרף לקולקטיב, גיל ממוצע יעלה והפרמיה תעלה.
 5. תקופת התשלום מוגבלת ב-5 שנים, לכן סיעודי שיצטרף טיפול ארוך יותר לא יהיה זכאי לתשלום.
 6. בניגוד לביטוח פרטי שניתן להפסיקו ועדיין לצבור זכאות לפיצוי חלקי, הפסקת הביטוח בקופ"ח גורמת לאובדן מלא של הזכאות לפיצוי.

התקבול המרבי בביטוח של קופ"ח

נכון להיום, פיצוי חודשי לסיעודי הינו 5,870₪ עד 60 חודשים לכל היותר, משמע תשלום כולל של כ-352,000₪ לכל היותר (בחלק מהמקרים, אורך תקופת התשלום יהיה אף קצר יותר מ-60 חודשים). מגיל 75-80 (תלוי במגדר), תוחלת החיים של סיעודי יורדת מתחת ל-5 שנים, לכן היקף התשלומים עלול לרדת מתחת ל-352,000₪. מה המשמעות?



אחרי 35 שנות חיסכון בפרמיה חודשית של 250 שקל ניתן להגיע ליתרת חיסכון של כ-300,000₪
 צילום: shapecharge / E+ / Getty Images

לצורך הפשטות, הנחתי שהיקף התקבולים הכולל מקופ"ח, שיקבל סיעודי ששוהה בביתו הינו כ-300,000₪ (אציין שהיקף התקבולים המרבי לשוהים במוסד הוא כ-550,000₪). לפי הדיווח של בנק ישראל ב-2018, קרוב ל-85% מכלל הסיעודיים שוהו בביתם ורק כ-15% שוהו במוסד הסיעודי.

אלטרנטיבה ראויה היא הגדרת תקציב של כמה מאות שקלים בחודש שיפקדו לקופת גמל להשקעה וישמשו לבניית החיסכון למימון עלויות הטיפול הסיעודי.

יתרת חיסכון החזויה בקופת הגמל להשקעה

במהלך תקופת הביטוח בקופ"ח מבוטחים משלמים פרמיה שגדלה עם הגיל, שמתחילה בטווח של 30-50₪ לחודש בגילאים 30-40, עולה לכ-300₪ בגיל 61 ומגיעה לשיא של כ-400₪ מגיל 81 ואילך. גובה הפרמיה הממוצעת לאדם שיהיה מבוטח בקופ"ח מגיל 40 לגיל 80 היא כ-250₪.

- הנחתי שהחוסך יפקיד בקופת הגמל להשקעה את אותה הפרמיה החודשית של 250₪ צמוד מדד.
- הנחתי תשואה שנתית נטו של 5.0% (מדובר בחיסכון ארוך טווח שימומש לרוב מגיל 80 ואילך, בהשוואה לחיסכון הפנסיוני שמיועד למימוש כבר מגיל 60, לכן הנחתי שהחוסך יבחר מסלול השקעה אגרסיבי יותר)

שאלה של זמן

יתרת החיסכון החזוי בהפקדה של 250 שקל לחודש

יתרת חיסכון חזויה - הפקדה חודשית 250₪						
גיל תחילת החיסכון						
55	50	45	40	35	30	
16,953	38,591	66,206	101,451	146,434	203,844	60
38,591	66,206	101,451	146,434	203,844	277,116	65
66,206	101,451	146,434	203,844	277,116	370,631	70
101,451	146,434	203,844	277,116	370,631	489,983	75
146,434	203,844	277,116	370,631	489,983	642,310	80
203,844	277,116	370,631	489,983	642,310	836,722	85

גיל תום החיסכון / בכניסה למצב סיעודי

המסקנה: היא שאחרי 35 שנות חיסכון בפרמיה חודשית של 250₪ ניתן להגיע ליתרת חיסכון של כ-277,000₪, קרוב להיקף התקבולים המרבי שקבעתי כסכום מטרה - 300,000₪ שניתן לקבל מקופ"ח לשוהים בבית. ככול שתחילת החיסכון תהיה בגיל צעיר יותר, יתרת החיסכון תתקרב ל-300,000₪ מהר יותר ואף תעלה מעל.

יתרונות לבניית יתרת חיסכון באופן עצמאי

1. במקרה ואדם לא יהיה סיעודי במהלך חייו, החיסכון מועבר ליורשים.
2. אם מתחילים לחסוך בגילאי 30-40, יכול לאפשר להגיע ליתרת חיסכון גבוהה מזו מקופ"ח.
3. פטור ממס רווחי הון – אם החיסכון ממומש כקצבה מגיל 60.
4. גמישות – מאפשר להתחיל מימוש הצבירה לפני שמקבלים הגדרת סיעודי (לפי שיטת ADL).
5. קרן פנסיה מקיפה – מענה איכותי גם למי שיהפוך לסיעודי בגיל צעיר לפני שיצבור יתרת חיסכון ראויה: במקרה של כניסה למצב סיעודי בגיל צעיר (לפני הפרישה), מבוטחי קרנות הפנסיה המקיפות יהיו זכאים לפיצוי בגובה של 100% מהשכר המבוטח בקרן הפנסיה (במקום 75% בנכות שאינה סיעודית), וכן קצבת נכות כללית מהמוסד לביטוח הלאומי בגובה של כ-3,700₪, מה שמקטין את הסיכון של צבירת החיסכון הנמוכה יותר שתיצבר לפני גיל 67.
6. יכול לאפשר בניית רוברד נוסף, לאלה שהחליטו לרכוש כיסוי סיעודי בקופת החולים.

חסרונות לבניית יתרת חיסכון באופן עצמאי, ללא הכיסוי בקופ"ח

1. מדובר בחיסכון אקטיבי, לכן דורש משמעת עצמית שלא למשוך את החיסכון לצרכים אחרים, וכן להגדילו בהתאם להתקדמות למדד המחירים לצרכן.
2. בקשה להמרת יתרת החיסכון לקצבה החודשית עלולה להביא למצב בו יתרת החיסכון תיפרס לתקופה ארוכה יותר מאשר יתרת שנים כסיעודי. אסביר: נניח שאישה בת 70 נכנסה למצב סיעודי ורוצה להמיר את יתרת החיסכון לקצבה, החיסכון ייפרס לקצבה בהנחה שתשולם במשך כ-20 שנים (בהתאם לתוחלת החיים שלה – כ-90 שנים), כאשר תוחלת החיים של סיעודי היא נמוכה משמעותית מכך – כ-7 שנים), מה שיביא לקצבה נמוכה יותר. במידה והמרת החיסכון תהיה בגילאי 80-85, שארית תוחלת החיים של סיעודי מתקרבת לשארית תוחלת החיים של פנסיונר, לכן תהיה התאמה טובה יותר של אורך תקופת התשלום.
3. במידה וטיפול הסיעודי יינתן במסגרת מוסד הסיעודי, כדאיות הכיסוי בקופ"ח עולה, כי התקבול שצפוי להיות משולם למבוטח הוא כמעט כפול ביחס לשהייה בבית (כ-550,000₪ לכל היותר במוסד ביחס ל-350,000₪ לכל היותר בבית).

יש להדגיש כי מטרת הכתבה אינה המלצה להפסקת הכיסוי הסיעודי בקופ"ח, אלא הוספת בהירות לטיבו של הכיסוי, בחינת יתרונותיו וחסרונותיו ועידוד חשיבה יצירתית לבניית כרית ביטחון ראויה לסיוע סיעודי. כל זאת בהתאם לתרחישים שונים וכמובן למאפיינים ולצרכים האישיים.

הכותב הוא אקטואר FILAA CERA, חבר באגודת האקטוארים בישראל